T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/100
KARAR NO : 2024/167
KARAR TR : 06/05/2024

ÖZET: Davacı adına belediye gelirleri kapsamında tahakkuk ve tahsil edilen *"kanalizasyon harcamalarına katılma paylarının"* iadesi istemiyle açılan davanın, tahakkuka konu katılım paylarının *"belediyelere ait vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler"* kapsamında olması nedeniyle İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A. İnş. İmalat İth. İhr. veTic. Ltd. Şti.
Vekili : Av. Ş. A.
Davalı : Artvin Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. D. Y.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkili şirket tarafından ... ili, ... Mahallesi, ... Caddesi, .. ada ve ... sayılı parselde kayıtlı bulunan taşınmazda, Artvin Gazi Ortaokulu Yapım İnşaatı projesi için yapı ruhsatı alınabilmesi amacıyla davalı belediyeye müracaat edildiğini, inşaata başlanabilmesi için *"kanalizasyon harcamalarına katılım payı"* adı altında tahakkuk ettirilen 195.500 TL'nin ödendiğini, söz konusu inşaat işinin kamu yatırımı olduğunu, ücret ve vergilerin tahsil edilmemesi gerektiğini belirtilmek suretiyle iadesinin talep edildiğini ancak davalı tarafından 29/07/2022 tarih ve 6603 sayılı işlem ile bu talebin reddedildiğini, alınan peşin ödemenin haksız ve hukuka aykırı olduğunu ileri sürerek, iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Trabzon Vergi Mahkemesi 11/01/2023 tarih ve E.2022/605, K.2023/6 sayılıkararı** ile, hizmetten yararlanan ile Artvin Belediye Başkanlığı Su ve Kanalizasyon İdaresi arasında yapılan sözleşmeden kaynaklanan uyuşmazlığın çözümünün adli yargının görevinde olduğu gerekçesiyle, 2577 sayılı Kanun'un 15/1-a maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar istinaf edilmeksizin kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Dava konusu olayda, 2464 sayılı Kanun'un açıkça öngördüğü şekliyle bir kanalizasyon veya içmesuyu şebeke tesisi yapılması, yahut varolan bu tesislerin tevsii ve ıslahı durumu bulunmadığı, 'katılım payı' adı altındaki tahsilatın abonelik işlemlerinin gerçekleştirilebilmesini teminen, başka bir ifadeyle, varolan su ve kanalizasyon tesislerinin davacı inşaat şirketince inşa olunan yapıda kullanıma açılması için yapıldığı, dolayısıyla Belediye Gelirleri Kanunu'nda belirtilen türden bir yatırım ve harcama bulunmadığı anlaşılmaktadır.*
>
> *Bu durumda, dava konusu tahsilatın dayanağı, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 94'üncü maddesine göre İçişleri Bakanlığınca hazırlanan Yönetmelik olmadığından, dayanağı Belediye Gelirleri Kanunu olmayan yada dayanağını bu Yasa'nın ilgili maddesinden almayan bir işlemin belediyelerce tahsili kararlaştırılan vergi ve benzeri bir mali yüküm ya da bunlarla ilgili bir tarife olarak nitelenmesine imkan bulunmamaktadır. Nitekim, 2560 sayılı Kanun'un 23'üncü maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan '...%10'dan aşağı olmayacak nispetinde bir kar oranı esas alınır.' ibaresinin Anayasa'ya aykırılığı itirazını değerlendiren Anayasa Mahkemesi, 26.01.2012 tarih ve E:2011/6; K:2012/16 sayılı kararında, atık sular karşılığı alınacak bedelin niteliğini irdelemiş ve kararda, mahkemelerince verilen 14.02.1991 tarih ve E:1990/18, K:1991/4 sayılı karara da atıf yapmak suretiyle, 'su bedelinin su satışı ve kullanılmış suların uzaklaştırılması karşılığında yapılan tarifeye ve abonman sözleşmesine göre alındığı bu şekilde idare ile birey arasında özel hukuk ilişkisi kurulduğu ve ödenecek bedelin maliyet-kar esasına göre belirlendiği, dolayısıyla idarece verilen bir hizmet karşılığında tarifeye göre saptanarak alınan bedelin vergi, resim, harç ve benzeri mali yüküm olmadığı' belirlenmiştir.*
>
> *Uyuşmazlık Mahkemesi tarafından alınan 26.09.2016 tarih ve E:2016/94, K:2016/382 sayılı kararda; '...davacı adına kanalizasyon harcamalarına katılma payı bedeli, gecikme zammı bedeli ile KDV bedelinin ödenmesine ilişkin işlemin; gerek su ve kanalizasyon hizmetleri özel bir kanun ile düzenlenmiş*

olan Denizli Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından tesis edilmiş olması, gerekse taraflar arasında bir abonelik ilişkisinin bulunması hususları birlikte değerlendirildiğinde, söz konusu katılma payının, idareyle kişi arasında abonman sözleşmesiyle kurulan özel hukuk ilişkisi çerçevesinde ve hizmet karşılığında maliyet-kâr esasına göre idarece belirlenen tarifeye dayanılarak alınan bir ücret olduğunun görüldüğü' gerekçesiyle, anılan işlemin iptali istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünün adli yargının görev alanına girdiği sonucuna varılmıştır.

Yukarıda yer verilen Uyuşmazlık Mahkemesi kararında da belirtildiği üzere, vergi ve benzeri mali yükümlülüklerin kamu hizmeti karşılığında, kamu gücüne dayanılarak, tek taraflı yükletilmeleri ve yasayla konulmaları gerekliliği göz önünde bulundurulduğunda, ihtilaf konusu olayda; vergi ve benzeri mali yükümlülükten, yahut buna ilişkin tarife veya ücretten, başka bir ifadeyle Belediye Gelirleri Kanunu'nda tanımını bulan neviden bir yatırım harcamasından veya hizmet karşılığından değil, yukarıda da açıklandığı şekliyle su satışı ve kullanılmış suların uzaklaştırılmasına karşılık olarak abonelik tesisinden kaynaklandığı sonucuna varıldığından, hizmetin tekel niteliği ve çok kişiye götürülme zorunluluğu nedeniyle tip sözleşme niteliğindeki abonman sözleşmesiyle ve kişilerin katılımıyla gerçekleşebilmesini olanaklı kılması nedeniyle hizmetten yararlanan ile Artvin Belediye Başkanlığı Su ve Kanalizasyon İdaresi arasında yapılan sözleşmeden kaynaklanan uyuşmazlığın çözümünün adli yargının görevinde olduğu anlaşılmaktadır.

Bu durumda, davacı tarafından Artvin Belediye Başkanlığı'nın 29.07.2022 tarih ve 6603 sayılı işleminin kanalizasyon harcamalarına katılım payına ilişkin 195.500,00-TL kısmının iptali istemiyle açılan davanın görüm ve çözüm yerinin adli yargı mercii olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitekim benzer uyuşmazlıkta alınan, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 07.06.2021 tarih ve E:2021/234, K:2021/357 sayılı kararı ve Danıştay 9. Dairesi'nin 19.09.2019 tarih ve E:2015/3302, K:2019/3796 sayılı, 20.05.2020 tarih ve E:2020/2374, K:2020/l826 sayılı kararları da bu yöndedir..."

3. Davacı vekili bu kez, *"kanalizasyon harcamalarına katılım payı"* adı altında tahakkuk ettirilen 195.500 TL'ninyasal faizi ile birlikte tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **Artvin Asliye Hukuk Mahkemesi (Tüketici Mahkemesi sıfatıyla) 18/01/2024 tarih ve E.2023/313 sayılı kararı ile**, katılım paylarının tahakkukunun iptali istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünde görevli yargı yerinin idari yargı olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Uyuşmazlık Mahkemesinin 15/05/2023 tarih, 2023/4 Esas, 2023/407 Karar ve 15/05/2023 tarih, 2023/25 Esas, 2023/408 Karar ile 15/05/2023 tarih, 2023/26 Esas, 2023/409 Karar sayılı kararları ve aynı yöndeki birçok kararı incelendiğinde; davacı ile davalı arasında dava konusu tahakkuk işlemi bakımından bir abonelik ilişkisinin bulunmadığı, harcamalara katılım paylarının abonelik ilişkisinden ve sözleşmesinden bağımsız olduğu, bir başka ifadeyle, taraflar arasında abonelik ilişkisi tesis edilsin ya da edilmesin, harcamalara katılım paylarının "şebeke suyu ücreti" veya "katı atık ücreti" gibi ücrete tabi işlerden olmadığı anlaşılmakla, abonelik sözleşmesi çerçevesinde alınmayan ve belediyelerin "vergi benzeri mali yükümler" kapsamındaki gelirlere ilişkin olan su ve kanalizasyon harcamalarına katılım paylarının gerek tahakkuk ve tahsil usulleri, gerekse bu paylar hakkında 213 sayılı Kanun ile 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağına ilişkin 2464 sayılı Kanun'un 98. maddesi âmir hükmü ve ilgili itirazların 213 sayılı Kanun hükümlerine göre çözümleneceğine ilişkin Yönetmelik düzenlemesi birlikte dikkate alındığında, katılım paylarının tahakkukunun iptali istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünde 2576 sayılı Kanun'un 6. maddesi uyarınca idari yargının görevli olduğu kanaati Mahkememiz nezdinde hasıl olmakla;

-2247 Sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş Ve İşleyişi Hakkında Kanun'un, "Yargı merciilerinin uyuşmazlık mahkemesine başvurmaları" başlıklı 19. maddesinde yer alan "Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler. Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir." şeklindeki düzenleme uyarınca dosyadan el çekilerek idare yargı yerinin belirlenmesi amacıyla iş bu dosyanın temin edilecek idare mahkemesi dosya ile birlikte "Uyuşmazlık Mahkemesine" gönderilmesine,

Uyuşmazlık Mahkemesince göreve ilişkin karar verilmesi hususunun iş bu dosya yönünden bekletici mesele yapılmasına..."

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

5. 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun*"Kanalizasyon harcamalarına katılma payı"* başlıklı 87. maddesi şöyledir:

"Belediyelerce ve belediyelere bağlı müesseselerce, aşağıdaki şekilde kanalizasyon tesisi yapılması halinde, bunlardan faydalanan gayrimenkullerin sahiplerinden, Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı alınır:

a) Yeni kanalizasyon tesisi yapılması,

b) Mevcut tesislerin sıhhi ve fenni şartlara göre ıslah edilmesi.

İki ve daha fazla yol kenarında bulunan gayrimenkuller, hangi yoldaki kanalizasyona bağlanmış ise, payın hesabında o yola ait kanalizasyon giderleri nazara alınır."

6. 2464 sayılı Kanun'un *"Su tesisleri harcamalarına katılma payı"* başlıklı 88. maddesi şöyledir:

"Belediyelerce veya belediyelere bağlı müesseselerce beldede aşağıdaki şekillerde su tesisleri yapılması halinde, dağıtımın yapıldığı saha dahilindeki gayrimenkullerin sahiplerinden, Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payı alınır:

a) Yeni içmesuyu şebeke tesisleri yapılması,

b) Mevcut şebeke tesislerinin tevsii ve ıslahı.

Birden fazla yol kenarında bulunan gayrimenkullere ait payın hesabında, bunların yalnız suya bağlandıkları yol üzerindeki uzunlukları esas alınır."

7. 2464 sayılı Kanun'un *"Payların tahakkuk şekli"* başlıklı 90. maddesi şöyledir:

"Yol Harcamalarına Katılma Payı, bu hizmetin yapıldığı yollardan faydalanan, Su Tesisleri İle Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payları ise hizmetten faydalanma şekillerine göre ilgili gayrimenkul sahipleri arasında ve 89 uncu maddeye göre hesaplanan katılma payları toplamının ilgili gayrimenkullerin vergi değerleri toplamına oranlanarak dağıtılması suretiyle hesaplanıp tahakkuk ettirilir. Şu kadar ki, ibadet yerleri hakkında harcamalara katılma payı tahakkuku yapılmaz."

8.2464 sayılı Kanun'un *"Tahsil şekli"* başlıklı 93. maddesi şöyledir:

"(Değişik birinci fıkra: 4/12/1985-3239/123 md.) Harcamalara katılma payları belediyelerce veya bunlara bağlı müesseselerce, 92 nci maddeye göre payların ilan ve tebliğ edildiği yılı takip eden yıldan itibaren iki yılda ve dört eşit taksitte, peşin ödemelerle tahakkuk tarihinden itibaren bir ay içinde tahsil olunur. Ancak, yukarıda yazılı ödeme sürelerini, ilgili belediyelerin teklifi üzerine, 5 yıla (peşin ödemelerde bir yıla) kadar uzatmaya ve buna göre taksit sürelerini tespit etmeye Cumhurbaşkanı yetkilidir. Cumhurbaşkanınca bu yetkinin kullanılması halinde, uzatılan ödeme süreleri için belediyeler, belediye meclislerinin kararı üzerine ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uyarınca alınan tecil faizi oranını aşmamak üzere faiz alabilirler.

Satış, hibe ve trampa gibi devir hallerinde ferağ sırasında o tarihe kadar ödenmemiş taksitler peşin olarak tahsil olunur.

Harcamalara katılma payına tabi gayrimenkullerin listesi belediyelerce ilgili tapu dairelerine bildirilir. Bu gayrimenkullerin satış, hibe ve trampaları halinde tapu dairesi payın tahsilini sağlamak üzere, belediyeyi haberdar eder ve pay ödenmedikçe intikal işlemi yapılmaz."

9. 2464 sayılı Kanun'un "*Yönetmelikle tespit olunacak hususlar"* başlıklı 94. maddesi şöyledir:

"Harcamalara Katılma Paylarının uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca düzenlenecek bir yönetmelikte belirtilir."

10.2464 sayılı Kanun'un "*Ücrete tabi işler"* başlıklı 97. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 4/12/1985 – 3239/125 md.)

Belediyeler bu Kanunda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmetiçin belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkilidir. Belediye'ye tekel olarak verilmiş işler kendi özel hükümlerine tabidir.

(İkinci fıkra iptal: Anayasa Mahkemesinin 31/3/1987 tarihli ve E: 86/20, K.: 87/9 sayılı kararı ile)"

11. 2464 sayılı Kanun'un *"Usul hükümleri"* başlıklı 98. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanuna göre alınacak vergi, harç ve katılma payları hakkında 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve bunların ek ve tadilleri hükümleri uygulanır."

12. 2464 sayılı Kanun'un 94. maddesine göre hazırlanan 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Harcamalara Katılma Payları ile İlgili Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin*"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Yönetmeliğin amacı 26/5/1981 gün ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun üçüncü kısmında yer alan yol, kanalizasyon ve su tesisleri harcamalarına katılma paylarının uygulanmasına ilişkin esasları düzenlemektir."

13. Yönetmeliğin *"Payın Hesaplanması"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"Yol Harcamalarına Katılma Payı bir program dahilinde veya istek üzerine doğrudan (Mülga ibare: RG-14/4/2021-31454) yapılan işlerde, 4 üncü (Değişik ibare: RG-14/4/2021-31454) maddede belirlenen hizmetler için yapılan giderlerin (Değişik ibare:RG-14/4/2021-31454) tamamıdır. Giderlerin hesaplanmasında maliyet, işler hangi ihale usulü ile yapılmış olursa olsun, (Değişik ibare: RG-14/4/2021-31454) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile İller Bankası Anonim Şirketinin o yıllar için tespit ederek yayınlandığıbirim fiyatlar ve rayiçlere göre hesaplanan gerçek bedeli geçemez.

Yolların kaldırımlar da dahil olmak üzere (15) metreden fazla genişliklerine düşen giderler, belediyelere ait olup, (Değişik ibare:RG-14/4/2021-31454) payın hesaplanmasında bu giderler nazara alınmaz.

Böylece hesaplanan gider(Değişik ibare:RG-14/4/2021-31454) tutarından özel Devlet yardımları karşılıksız fon tahsisleri, bu iş için yapılan bağış ve yardımlar ile (Değişik ibare:RG-14/4/2021-31454) kamulaştırma bedelleri düşüldükten sonra kalan miktarın (Değişik ibare:RG-14/4/2021-31454) tamamı, 4 üncü maddede belirtilen mükellefler adına Belediye Encümeninin kararını müteakip tahakkuk ettirilir."

14. Yönetmeliğin "*Payın Tahakkuk Şekli"* başlıklı 6. maddesi şöyledir:

"Yol Harcamalarına Katılma Payı 5 inci maddeye göre hesaplanan katılma payları toplamının ilgili gayrimenkullerin sahipleri arasında vergi değeri toplamına oranlanması ile bulunur. İki veya daha fazla yol kenarında bulunan gayrimenkul için asıl cepheyi teşkil eden yoldan dolayı düşen pay tam, diğer yollardan dolayı düşen paylar ise yarım olarak tahakkuk ettirilir."

15. Yönetmeliğin "*Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı"* başlıklı 8. maddesi şöyledir:

"Belediye veya bağlı kuruluşlarınca, belediye sınırları ve mücavir alanlar içerisinde,

a) Yeni kanalizasyon tesisi yapılması,

b) Mevcut tesislerin sıhhi ve fenni şartlara göre ıslah edilmesi hallerinde, bu tesislerden faydalanacak gayrimenkullerin sahiplerinden Kanalizasyon Harcamalarına katılma payı alınır. İki veya daha fazla yol kenarlarında bulunan gayrimenkuller hangi yoldaki kanalizasyona bağlanmış iseler, payın hesabından o yola ait kanalizasyon giderleri nazara alınır."

16. Yönetmeliğin "*Payın Hesaplanması"* başlıklı 9. maddesi şöyledir:

"Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı bu yönetmeliğin 5 inci maddesinde belirtilen esaslar dahilinde hesaplanır."

17. Yönetmeliğin "*Payın Tahakkuk Şekli"* başlıklı 10. maddesi şöyledir:

"Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı 5 inci ve 6 ncı maddelere göre hesaplanacak katılma payları toplamının, ilgili gayrimenkullerin vergi değerleri toplamına oranlanması ile bulunur."

18. Yönetmeliğin "*Payın Tahakkuk Zamanı"* başlıklı 11. maddesi şöyledir:

"Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı, bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinde belirtilen esaslar dahilinde tahakkuk ettirilir."

19. Yönetmeliğin *"Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payı/Mahiyeti"* başlıklı 12. maddesi şöyledir:

"Belediye veya bağlı kuruluşlarınca belediye sınırları ve mücavir alanları içerisinde,

a) Yeni içme suyu şebeke tesisleri yapılması,

b) Mevcut şebeke tesislerinin tevsii ve ıslahı hallerinde, dağıtımın yapıldığı saha dahilindeki gayrimenkul sahiplerinden Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payı alınır."

20. Yönetmeliğin *"Payın Hesaplanması"* başlıklı 13. maddesi şöyledir:

"Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payı bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinde belirtilen esaslar dahilinde hesaplanır."

21. Yönetmeliğin *"Payın Tahakkuk Şekli"* başlıklı 14. maddesi şöyledir:

"Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payı bu Yönetmeliğin5 inci ve 6 ncı maddelerine göre

hesaplanan katılma payı tutarının, dağıtımın yapıldığı saha dahilindeki gayrimenkullerin vergi değerleri toplamına oranlanması ile bulunur."

22. Yönetmeliğin *"Ortak hükümler"* üst başlıklı Üçüncü Bölümün *"İtiraz"* başlıklı 25. maddesi şöyledir:

"Harcamalara Katılma Payları ile ilgili itirazlar 213 sayılı Vergi Usulü Kanunu hükümlerine göre çözümlenir."

23. 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun'un *"Vergi Mahkemelerinin görevleri"* başlıklı 6. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 24/2/1988 - 3410/2 md.)
Vergi mahkemeleri:
a) Genel bütçeye, il özel idareleri, belediye ve köylere ait vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davaları,
b) (a) bendindeki konularda 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun uygulanmasına ilişkin davaları,
c) Diğer kanunlarla verilen işleri,
Çözümler."

B. Yargı Kararları

24. Danıştay Sekizinci Dairesi 17/03/2021 tarih ve E.2016/11190, K.2021/1644 sayılı kararında; *"Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca tahsil edilen kanalizasyon harcamalarına katılma payı hakkında Vergi Usul Kanunu ve 6183 sayılı Kanun uygulanacak olup; belediyelere ait vergi benzeri mali yüküm olan söz konusu katılma payına ilişkin davalar da Vergi Mahkemesinin görev alanına girmektedir. Dosyadaki bilgi ve belgelerin incelenmesinden; davacı kurumdan tahsili talep edilen alacağın kanalizasyon harcamalarına katılma payı olduğu açık olup, söz konusu payın tahsiline ilişkin uyuşmazlığın da Vergi Mahkemesince incelenmesi gerektiği açıktır."* gerekçesiyle, görevsizlik kararı veren idare mahkemesi kararının bozulmasına karar vermiştir.

25. Danıştay Dokuzuncu Dairesi 15/02/2022 tarih ve E.2019/7191, K.2022/380 sayılı kararında; *"Belediyece alınacak bedelin harcamalara katılma payı olarak vergi benzeri mali bir yüküm olabilmesi için, kamu hizmeti karşılığı olarak ve kamu gücüne dayanılarak, tek taraflı iradeyle salınıp alınmalarının yanı sıra, yasa ile düzenlenmesi gerekmektedir. Yukarıda anılan Belediye Gelirleri Kanunu hükümlerine göre, harcamalara katılma payından bahsedebilmek için "Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı"nda, (a) yeni bir kanalizasyon tesisi yapılması, (b) mevcut tesislerin sıhhi ve fenni şartlara göre ıslah edilmesi; "Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payı" için ise, (a) yeni bir içmesuyu şebeke tesisi yapılması, (b) mevcut şebeke tesislerinin tevsii ve ıslahı gerekmektedir. Görüleceği üzere söz konusu paylar, kanunla ve anılan hizmetler karşılığı olarak belirlenmiştir. Kanun, bununla da yetinmeyip payların hesaplanma şekliyle birlikte, tahakkuk ve tahsil şekillerini de açıkça belirtmiş, çeşitli usûl ve esasları da İçişleri Bakanlığınca çıkarılan bir Yönetmelikle belirlemiştir."* gerekçesiyle, 2464 sayılı Kanun'un açıkça öngördüğü şekliyle bir kanalizasyon veya içmesuyu şebeke tesisi yapılması, yahut varolan bu tesislerin tevsi ve ıslahı durumu bulunması hallerinde Belediye Gelirleri Kanunu'nda belirtilen türden bir yatırım ve harcama bulunduğu değerlendirmesini yapmıştır.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

26. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 06/05/2024 tarihli toplantısında 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, Asliye Hukuk Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece adli yargı dosyasının ekinde idari yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

27. Raportör-Hâkim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

28. Dava, ... ili, ... Mahallesi, ... Caddesi, .. ada ve ... sayılı parselde kayıtlı taşınmaz üzerinde yapılacak olan inşaat faaliyeti için davacı şirket adına tahakkuk ve tahsil ettirilen *"kanalizasyon harcamalarına katılım payının"* iadesi istemiyle açılmıştır.

29. Dosyanın incelenmesinden;davacı şirket tarafından ... ili, ... Mahallesi, ... Caddesi, .. ada ve ... sayılı parselde kayıtlı bulunan taşınmazda, Artvin Gazi Ortaokulu Yapım İnşaatı projesi için yapı ruhsatı almak için davalı

belediyeye müracaat edildiği, inşaata başlanabilmesi için bir kısım ücretlerle birlikte *"kanalizasyon harcamalarına katılım payı"* adı altında 195.500 TL'nin tahakkuk ettirildiği bu bedelin 22/06/2022 tarihinde tahsil edildiği; bilahare davacı vekili tarafından söz konusu inşaat işinin kamu yatırımı olduğu, ücret ve vergilerin tahsil edilmemesi gerektiği tahsil edilen 195.500 TL'nin iadesinin talep edildiği ancak davalı tarafından 29/07/2022 tarih ve 6603 sayılı yazı ile -özetle- *"inşaat için 3194 sayılı Kanun uyarınca yapı ruhsatı düzenlendiği, yapı ruhsatı için hesaplanan ücretin, 2022 yılı için geçerli olan belediye meclis kararı gereğince alınması gereken ücretlere istinaden hesaplandığı, 2464 sayılı Kanun'un 97. maddesine göre ruhsat ücretinin hesaplandığı, tahakkuk ve tahsil edildiği, işlemin hukuka uygun olduğu ve talebin kabulünün mümkün olmadığının"* davacı tarafa bildirilmesi üzerine, davacı tarafından alınan peşin ödemenin haksız ve hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek, ödenen bedelin faiziyle birlikte iadesine karar verilmesi istemiyle bakılmakta olan davaların açıldığı anlaşılmaktadır.

30. Yukarıda anılan mevzuat hükümlerine göre, payların hesaplanmasında ve tahakkukunda 2464 sayılı Kanun'un 89. ve 90. madde hükümlerinin, payların tahsilinde aynı Kanun'un 90. maddesinin uygulandığı, aynı Kanun'un 97. maddesine göre de katılım paylarının *"tarifeler"* kapsamındaki ücrete tabi işlerden ayrı olduğunun açık şekilde düzenlendiği, aynı Kanun'un 98.maddesinde düzenlenen usul hükümlerine göre de *"bu Kanun'da aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanuna göre alınacak vergi, harç ve katılma payları hakkında 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve bunların ek ve tadilleri hükümleri uygulanacağının"* hüküm altına alındığı, aynı Kanun'un 94. maddesi gereğince çıkarılan Yönetmelik hükümlerine göre de, katılım paylarının hesaplanmasının ve tahakkukunun bir tarife uyarınca yapılmadığı, dolayısıyla ücrete tabi işlerden olmadığı ve 25. maddesinde *"Harcamalara Katılma Payları ile ilgili itirazların 213 sayılı Vergi Usulü Kanunu hükümlerine göre çözümleneceğinin"* düzenlendiği, buna göre su ve kanalizasyon harcamalarına katılım paylarının gerek niteliği, gerekse tahakkuk ve tahsil usullerine bakıldığında, 2464 sayılı Kanun'un 87. ve 88. maddelerine dayalı olarak alınan vergi benzeri mali yükümlerden olduğu anlaşılmaktadır.

31. Somut olay ve mevzuat hükümleri birlikte irdelendiğinde; davacı ile davalı arasında dava konusu tahakkuk işlemi bakımından bir abonelik ilişkisinin bulunmadığı, harcamalara katılım paylarının abonelik ilişkisinden ve sözleşmesinden bağımsız olduğu, bir başka ifadeyle, taraflar arasında abonelik ilişkisi tesis edilsin ya da edilmesin, harcamalara katılım paylarının *"şebeke suyu ücreti"* veya *"katı atık ücreti"* gibi ücrete tabi işlerden olmadığı anlaşılmakla, abonelik sözleşmesi çerçevesinde alınmayan ve belediyelerin *"vergi benzeri mali yükümler"* kapsamındaki gelirlere ilişkin olan su ve kanalizasyon harcamalarına katılım paylarının gerek tahakkuk ve tahsil usulleri, gerekse bu paylar hakkında 213 sayılı Kanun ile 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağına ilişkin 2464 sayılı Kanun'un 98. maddesi âmir hükmü ve ilgili itirazların 213 sayılı Kanun hükümlerine göre çözümleneceğine ilişkin Yönetmelik düzenlemesi birlikte dikkate alındığında, katılım paylarının tahakkukunun iptali istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünde 2576 sayılı Kanun'un 6. maddesi uyarınca idari yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

32. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Artvin Asliye Hukuk Mahkemesinin (Tüketici Mahkemesi sıfatıyla) başvurusunun kabulü ile Trabzon Vergi Mahkemesinin 11/01/2023 tarih ve E.2022/605, K.2023/6 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Artvin Asliye Hukuk Mahkemesinin (Tüketici Mahkemesi sıfatıyla) BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Trabzon Vergi Mahkemesinin 11/01/2023 tarih ve E.2022/605, K.2023/6 sayılı KARARININ KALDIRILMASINA,

06/05/2024 tarihinde,OY BİRLİĞİYLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN